

Τα βασικά της φιλοσοφίας

Δυτική Μεσαιωνική Φιλοσοφία

Δυτική μεσαιωνική φιλοσοφία

Η πατερική και η σχολαστική φιλοσοφία

- ❑ Το πρόβλημα της θεοδικίας
 - Το κακό ως ανεπάρκεια
 - Το κακό ως ψευδαίσθηση
 - Το κακό ως κατάχρηση της ελεύθερης βούλησης
- ❑ Το πρόβλημα της ύπαρξης του Θεού
 - Το οντολογικό επιχείρημα
 - Τα κοσμολογικά επιχειρήματα
 - Η αιτιώδης εκδοχή
 - Η έκδοση Modal
 - Το τελεολογικό επιχείρημα
- ❑ Το πρόβλημα των καθόλου
 - Ρεαλισμός
 - Νομιναλισμός
 - Εννοιοκρατία

Ύστερη αρχαία και πρώιμη χριστιανική φιλοσοφία

Μέσος
Πλατωνισμός

Νέο
Πυθαγορισμός

Αριστοτελισμός

Φίλων Ιουδαίος
c. 15 π.Χ. - περίπου 50 μ.Χ.

Νεοπλατωνισμός

Πλωτίνος
204/205 - 270

Πορφύριος
234 - 301/305

Πρόκλος
412 - 485

Χριστιανικός
Νεοπλατωνισμός

Απολογητές

Τερτυλλιανός
c. 160 - c. 225

Ωριγένης
c. 185 - 253/254

Πατέρες της Εκκλησίας

Η πατερική φιλοσοφία

Πατέρες της Εκκλησίας

Λατίνοι
Πατέρες

Έλληνες
Πατέρες

Αυγουστίνος του Ιππώνος
354 - 430

Boethius
c. 475 - 524

Η Καππαδοκία
Πατέρες

Βασίλειος ο Μέγας
c. 330 - 379

Γρηγόριος του Ναζιανζηνός
c. 330 - c. 389

Γρηγόριος της Νύσσης
c. 335 - c. 394

Ύστεροι Έλληνες
Πατέρες

Ψευδο-Διονύσιος
5th - 6th c.

Μάξιμος ο Ομολογητής
c. 580 - 662

Ιωάννης της Δαμασκού
c. 675 - 749

Η πατερική φιλοσοφία

Η πατερική φιλοσοφία

Βοήμιος

Αυγουστίνος του Ιππών

- Αυγουστίνος. *Οι εξομολογήσεις.*
- Αυγουστίνος. *Η πολιτεία του Θεού.*
- Βοήμιος. *Σχόλιο στον Πορφύριο.*
- Βοήμιος. *Η παρηγοριά της φιλοσοφίας.*
- Ψευδο-Διονύσιος. *Corpus Areopagiticum:*
 - *Για τη Μυστική Θεολογία*
 - *Για την Ουράνια Ιεραρχία*
 - *Για την εκκλησιαστική ιεραρχία*
- Ιωάννης της Δαμασκού. *Η πηγή της γνώσης:*
 - *Διαλεκτική*
 - *Η Έκθεση της Ορθόδοξης Πίστης*

Ψευδο-Διονύσιος

Ιωάννης Δαμασκηνός

Το πρόβλημα της θεοδικίας

Θεοδικία

(γρ. θεός, Θεός, γρ. δίκη, δικαιοσύνη)

είναι , κυριολεκτικά,

"η δικαίωση του Θεού",

η υπεράσπιση της καλοσύνης του Θεού.

και της παντοδυναμίας του Θεού.

ενόψει της ύπαρξης

του κακού και του πόνου.

Το πρόβλημα της θεοδικίας

Αν ο Θεός είναι **απόλυτα καλός**
και **παντοδύναμος**,
γιατί υπάρχει το **κακό**;

Φαίνεται ότι ο Θεός

είτε είναι σε θέση
να εξαλείψει το κακό
αλλά δεν θέλει να το κάνει...

ή θέλει
να εξαλείψει το κακό
αλλά δεν είναι σε θέση να -

έτσι η καλοσύνη του
αίρεται,

έτσι η παντοδυναμία του
αρνείται.

Δεδομένου ότι οποιαδήποτε από τις δύο εναλλακτικές λύσεις
έρχεται σε αντίθεση με την ίδια την έννοια του Θεού,
κάποιος πρέπει να αρνηθεί

είτε
την ύπαρξη του Θεού,

ή
την πραγματικότητα του κακού.

Το πρόβλημα της θεοδικίας

Το κακό δεν έχει εγγενή φύση, είναι απλώς **έλλειψη**, **του καλού** (όπως ακριβώς και το η άγνοια είναι έλλειψη γνώσης ή η ασθένεια είναι έλλειψη υγείας).

Το κακό δεν στην πραγματικότητα **υπάρχει**, και ως εκ τούτου δεν ήταν δημιουργήθηκε.

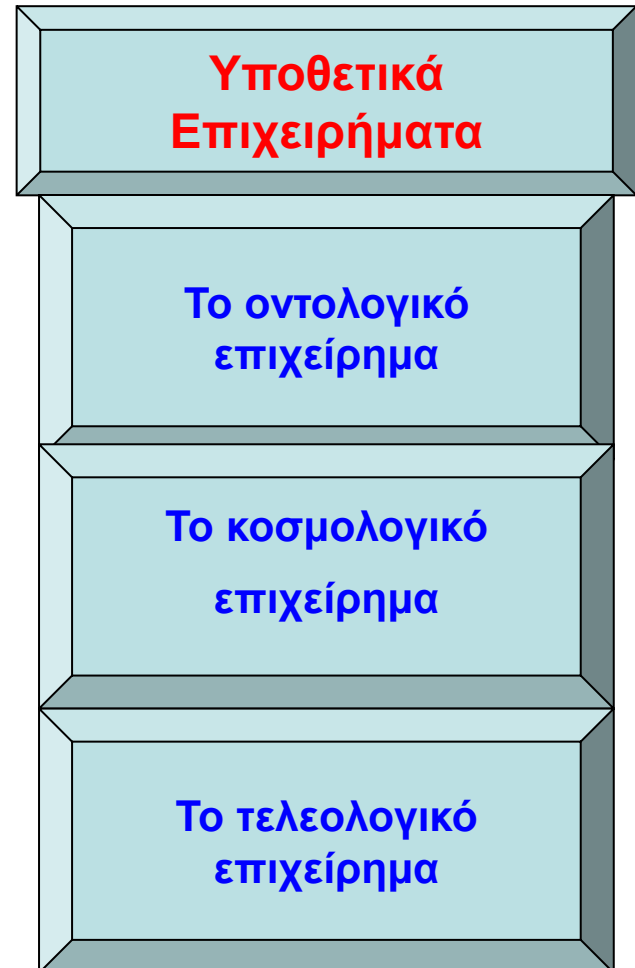
Γιατί ο Θεός επιτρέπει στις ελλείψεις να υπάρχουν;

Οι λεγόμενες "ελλείψεις" συμβάλλουν στο τελικό καλό και ως εκ τούτου είναι καλές- η ψευδαίσθηση (πίστη στην πραγματικότητα) του κακού είναι το αποτέλεσμα του **εγωιστικού επιμέρουςρισμού**.

Ο κόσμος που δημιούργησε ο Θεός είναι **ο καλύτερος όλων των πιθανών κόσμος**.

Το πρόβλημα της ύπαρξης του Θεού

Επιχειρήματα για την ύπαρξη του Θεού

Το πρόβλημα της ύπαρξης του Θεού

Το οντολογικό επιχείρημα

Η έννοια του θεού είναι η έννοια του πιο μεγαλειώδους πράγματος που υπάρχει και που άλλο πιο μεγαλειώδες αυτού δεν υπάρχει

Η έννοια του πιο μεγαλειώδους πράγματος είναι κάτι που συλλαμβάνει ο ανθρώπινο νους

Αν το πιο μεγαλειώδες πράγμα υπάρχει μόνο στο νου του ανθρώπου θα μπορούσε κάποιος να συλλάβει κάτι άλλο πιο μεγαλιώδες στην πραγματικότητα

Το οριστικά πιο μεγαλιώδες θα υπάρχει στην πραγματικότητα

Συνεπώς ο θεός υπάρχει.

Το πρόβλημα της ύπαρξης του Θεού

Ένσταση στο οντολογικό επιχείρημα

Η τελειότητα ταυτίζεται με ύπαρξη.

Όμως η τελειότητα είναι ιδιότητα και η ύπαρξη είναι κατάσταση.

Ας υποθέσουμε ότι υπάρχει ένα κόκκινο κοντό τραπεζάκι.

Αν το βάψω πράσινο και ψηλώσω τα πόδια του θα αλλάξω τις ιδιότητες του αλλά θα εξακολουθήσει να υπάρχει.

Από την άλλη δε μπορώ να το κάνω ανύπαρκτο διατηρώντας τις ιδιότητες του (πράσινο και κοντό).

Συνεπώς η ύπαρξη και οι ιδιότητες αυτής της ύπαρξης δεν ταυτίζονται.

Το πρόβλημα της ύπαρξης του Θεού

Το κοσμολογικό επιχείρημα: Η αιτιώδης εκδοχή

Στον κόσμο των αισθήσεων διαπιστώνουμε ότι υπάρχει μια σειρά αιτιών. Δεν υπάρχει καμία γνωστή περίπτωση... στην οποία ένα πράγμα να είναι η αιτία του εαυτού του- γιατί έτσι θα ήταν πριν από τον εαυτό του.

Τώρα, στις αιτίες δεν είναι δυνατόν να συνεχίσουμε στο άπειρο, επειδή ... η πρώτη είναι η αιτία της ενδιάμεσης αιτίας, και η ενδιάμεση είναι η αιτία της τελικής αιτίας...

Τώρα, αν αφαιρέσουμε την αιτία, θα αφαιρέσουμε και το αποτέλεσμα. Επομένως, αν δεν υπάρχει πρώτη αιτία μεταξύ των αιτιών, δεν θα υπάρχει ούτε τελική, ούτε ενδιάμεση αιτία.

Αλλά αν στις αιτίες είναι δυνατόν να τις συνεχίσουμε στο άπειρο, δεν θα υπάρχει πρώτη αιτία, ούτε τελικό αποτέλεσμα, ούτε ενδιάμεσες αποτελεσματικές αιτίες...

Ως εκ τούτου, είναι απαραίτητο να παραδεχτούμε μια πρώτη αιτία, στην οποία ο καθένας δίνει το όνομα του Θεού.

Το πρόβλημα των καθόλου

Βοήμιος

Peter Abelard

Κύρια συγγράμματα

- **Αριστοτέλης. Οι κατηγορίες (4th π.Χ.).**
- **Πορφύριος. Εισαγωγή στις κατηγορίες του Αριστοτέλη (3rd c.).**
- **Βοήμιος. Σχόλιο στον Πορφύριο (6th c.).**
- **Peter Abelard. Λογική για αρχάριους (12th c.).**

Αριστοτέλης

Πορφύριος

Το πρόβλημα των καθόλου

Η νομηναιολογία των καθόλου του Πλάτωνα και ο αφελής αισθησιασμός του Αντισθένη

Αντισθένης

"Μπορώ να δω ένα άλογο,
και μπορώ να δω έναν άνθρωπο,
αλλά την ανθρωπιά και την ιπποσύνη
δεν μπορώ να δω."

"Αλήθεια, έχετε το μάτι
που βλέπει ένα άλογο και έναν άνθρωπο
αλλά το μάτι που μπορεί να δει
το άλογο και τον άνθρωπο
δεν έχετε".

Πλάτωνας

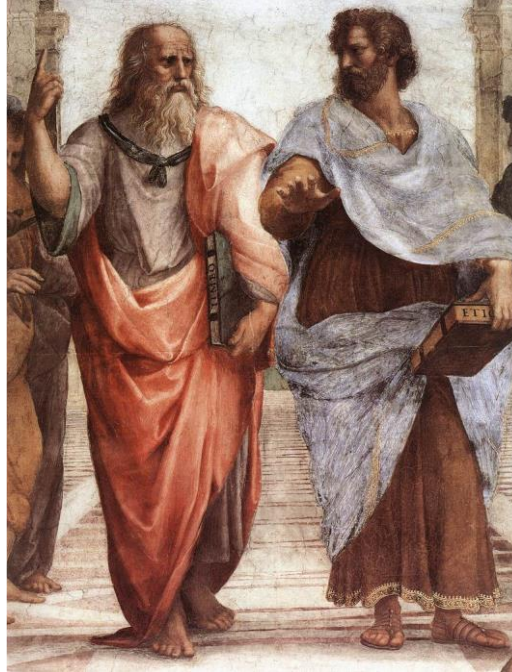

Το πρόβλημα των καθόλου

Πλάτωνας

Τα καθόλου αποτελούν ένα ειδικό (ανώτερο) είδος ύπαρξης.

Ατομικά πράγματα διαθέτουν κοινά χαρακτηριστικά επειδή μιμούνται καθολικά πρωτότυπα.

Αριστοτέλης

Τα καθόλου υπάρχουν ως πτυχές των συνηθισμένων πραγμάτων.

Το ανθρώπινο μυαλό κατανοεί τις καθολικές έννοιες με την αφαίρεση κοινών χαρακτηριστικών των μεμονωμένων πραγμάτων.

Το πρόβλημα των καθόλου

Νομιναλισμός έναντι ρεαλισμού

Νομιναλισμός
(λατ. *nomen*, όνομα)
είναι
ένα φιλοσοφικό δόγμα
ότι δεν υπάρχουν
καθολικές οντότητες
στην πραγματικότητα,
δηλαδή ότι
μόνο άτομα
και όχι αφηρημένες
οντότητες.
υπάρχουν έξω από το
νου
ή την ομιλία.

Εμφανίζονται λογικά προβλήματα
όταν σκεφτόμαστε
τα καθόλου ως υπαρκτά
ξεχωριστά από
τα μεμονωμένα πράγματα,
αλλά ταυτόχρονα
«παρόντα»
στα επιμέρους πράγματα,
"παρών", επιπλέον,
(1) σε όλα και σε καθένα από αυτά,
(2) στο σύνολό τους
(όχι μόνο εν μέρει),
(3) ταυτόχρονα (όχι
σε χρονική διαδοχή),
(4) αποτελώντας
την ουσία της
του συγκεκριμένου.

Ρεαλισμός
(λατ. *realis*,
πραγματικός) είναι
ένα φιλοσοφικό δόγμα
ότι τα καθολικά
υπάρχουν
έξω από το μυαλό ή,
πιο συγκεκριμένα, ότι
κάθε αφηρημένος όρος
ονομάζει ένα ανεξάρτητο
και ενιαία
πραγματικότητα.

Universalia sunt nomina.
Τα καθόλου
είναι ονόματα (λέξεις).

Universalia sunt realia.
Τα καθόλου
είναι πραγματικές οντότητες.

Το πρόβλημα των καθολικών

Ρεαλισμός, Νομιναλισμός και Εννοιοκρατία

Νομιναλισμός
(λατ. *nomen*, όνομα)
είναι
ένα φιλοσοφικό δόγμα
ότι δεν υπάρχουν
καθολικές οντότητες
στην πραγματικότητα,
δηλαδή ότι
μόνο άτομα
και όχι αφηρημένες
οντότητες.
υπάρχουν έξω από το
νου
ή την ομιλία.

Εννοιοκρατία
(λατ. *conceptus*, έννοια)
είναι
ένα φιλοσοφικό δόγμα
ότι τα καθολικά είναι
έννοιες του νου.
ή κατηγορήματα τα
οποία, αν και δεν
υπάρχουν ως
ανεξάρτητες οντότητες,
μπορούν να
επιβεβαιωθούν ορθά για
έναν αριθμό
πραγματικών οντοτήτων
και
δηλώνουν τη γνήσια
κοινές τους ιδιότητες.

Ρεαλισμός
(λατ. *realis*,
πραγματικός) είναι
ένα φιλοσοφικό δόγμα
ότι τα καθολικά
υπάρχουν
έξω από το μυαλό ή,
πιο συγκεκριμένα, ότι
κάθε αφηρημένος όρος
ονομάζει ένα ανεξάρτητο
και ενιαία
πραγματικότητα.

Universalia sunt nomina.
Universals
είναι ονόματα (λέξεις).

Universalia sunt concepta.
Universals
είναι σκέψεις (έννοιες).

Universalia sunt realia.
Universals
είναι πραγματικές οντότητες.